ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державного університету
«Житомирська політехніка»
31 липня 2025 р. № 158/агп

Ректор

_____ Віктор ЄВДОКИМОВ

ПРОГРАМА
вступного інструктажу з охорони праці для працівників Державного університету «Житомирська політехніка»

[X] Контрольний примірник

[ ] Врахований примірник

Погоджено Вченою радою
Державного університету
«Житомирська політехніка»
16 липня 2025 р., протокол № 13

Житомир
2025

ЗМІСТ

1. Загальні положення…… 3
2. Загальні відомості про Університет …… 4
3. Організація роботи з охорони праці в Університеті …… 5
4. Основні положення нормативно-правових актів про охорону праці…… 6
5. Охорона праці певних категорій працівників …… 11
6. Колективний договір …… 12
7. Правила внутрішнього трудового розпорядку …… 14
8. Обов’язки працівника щодо додержання вимог з охорони праці…… 16
9. Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори……. 17
10. Основні об’єкти підвищеної небезпеки на території Університету та прилеглій території…… 17
11. Порядок розслідування та оформлення нещасних випадків, професійних захворювань та аварій…… 18
12. Дії працівників у разі нещасного випадку…….. 19
13. Основні правила пожежної безпеки…… 19
14. Основні правила електробезпеки…… 20
15. Основні правила виробничої санітарії та особистої гігієни….. 21
16. Перша домедична допомога……. 24
17. Тривалість вступного інструктажу……. 26

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1.«Програма вступного інструктажу для працівників Державного університету «Житомирська політехніка» (надалі – Програма) розроблена у відповідності до вимог Закону України «Про охорону праці» та «Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах, установах, організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.04.2006 р. № 304 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 22.11.2017р. №1514).

1.2.Програма поширюється на працівників Державного університету «Житомирська політехніка» (надалі – Університет) і працівників, які беруть безпосередню участь в освітньому та виробничому процесах або виконують інші роботи для університету.

1.3.Вступний інструктаж з охорони праці проводиться з працівниками, які:

- приймаються в Університет на постійну або тимчасову роботу незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади;
- прибули до Університету і беруть безпосередню участь в освітньому та виробничому процесах або виконують інші роботи для Університету.

1.4.Вступний інструктаж проводиться у відповідності до даної Програми у кабінеті охорони праці провідним спеціалістом з охорони праці, який в установленому «Типовим положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці» порядку пройшов навчання і перевірку знань з питань охорони праці.

1.5.Запис про проведення вступного інструктажу здійснюється в Журналі реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці для працівників, який зберігається у кабінеті охорони праці, та в Контрольному листку з проходження інструктажів, примірники яких зберігається у відділі кадрів та у керівника підрозділу.

2. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО УНІВЕРСИТЕТ

2.1. Державний університет «Житомирська політехніка» є юридичною особою публічного права, права і обов'язки якої він набув з дня його державної реєстрації та є закладом вищої освіти державної форми власності. Університет належить до сфери управління Міністерства освіти і науки України та здійснює цивільну правоздатність у повному обсязі для виконання функцій та завдань, передбачених Статутом.

2.2. Юридична адреса Університету: вулиця Чуднівська, 103, м. Житомир, Житомирська область, 10005.

2.3. Мета діяльності Університету – провадження освітньої, наукової, науково-технічної, інноваційної та методичної діяльності, забезпечення організації освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти, повної загальної середньої освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей.

2.4. Структурними підрозділами Університету є:

1) навчально-наукові інститути;

2) факультети;

3) кафедри;

4) центри, комплекси, частини, сектори та лабораторії (навчальні, науково-дослідні, науково-навчальні, навчально-наукові, навчально-науковометодичні, навчально-науково-виробничі, навчально-консультаційні, науковоВиробничі, дослідницькі, інноваційні, інформаційні, інформаційнотелекомунікаційні, проектно-пошукові, проектно-конструкторські, дослідноконструкторські, дослідно-впроваджувальні, конструкторсько-технологічні, інформаційні, сертифікаційні, виробничі, господарські та інші);

5) конструкторські бюро, відділ аспірантури і докторантури, навчальновиробничі комбінати, експериментальні підприємства, полігон, науковий парк, технопарк, стрілецький тир;

6) бібліотека;

7) коледжі;

8) заклади загальної середньої освіти;

9) виробничі структури, адміністративно-фінансові та господарські підрозділи, підрозділи методичної та технічної підтримки освітнього та виробничого процесу, видавництва;

10) адміністративні та господарські підрозділи;

11) студентське містечко, заклади культурно-побутового призначення, спортивні комплекси, центри студентського спорту, санаторій-профілакторій, студентський оздоровчо-спортивний табір; 12) музеї Університету;

13) інші підрозділи, що забезпечують практичну підготовку фахівців певних спеціальностей та або проводять наукові дослідження:

14) інші підрозділи, діяльність яких не заборонена законом

3. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ В УНІВЕРСИТЕТІ

3.1.Відповідно до Закону України «Про охорону праці» в Університеті створена служба охорони праці. Організацію діяльності служби з охорони праці покладено на провідного спеціаліста з охорони праці, який безпосередньо підпорядкований ректору Університету. Для функціонування служби з охорони праці надано приміщення, облаштоване необхідною оргтехнікою.

3.2.Відповідальність за виконанням заходів з охорони праці в структурних підрозділах Університету покладено на керівників цих підрозділів.

3.3.Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці здійснюється первинною профспілковою організацією викладачів та співробітників Університету.

3.4.У колективному договорі передбачено забезпечення працівникам соціальних гарантій у галузі охорони праці на рівні, не нижчому за передбачений законодавством, їх обов'язки, а також комплексні заходи щодо досягнення встановлених нормативів

безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, підвищення існуючого рівня охорони праці, запобігання випадкам виробничого травматизму, професійного захворювання та аваріям, визначено обсяги та джерела фінансування зазначених заходів.

3.5.3 метою запобігання нещасних випадків з працівниками Університету проводяться інструктажі, розроблені інструкції з охорони праці при виконанні певних робіт, в посадових інструкціях працівників містяться положення з охорони праці.

4. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ

4.1. Конституція України

4.1.1.Стаття 43. Кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом.

4.1.2.Стаття 45. Кожен, хто працює, має право на відпочинок.

Це право забезпечується наданням днів щотижневого відпочинку, а також оплачуваної щорічної відпустки, встановленням скороченого робочого дня щодо окремих професій і виробництв, скороченої тривалості роботи у нічний час.

Максимальна тривалість робочого часу, мінімальна тривалість відпочинку та оплачуваної щорічної відпустки, вихідні та святкові дні, а також інші умови здійснення цього права визначаються законом.

4.1.3.Стаття 46. Громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків

громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення, створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними.

4.2. Закон України «Про охорону праці»

4.2.1.Стаття 1. Охорона праці - це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

4.2.2.Стаття 5. Під час укладання трудового договору роботодавець повинен проінформувати працівника під розписку про умови праці та про наявність на його робочому місці небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуто, можливі наслідки їх впливу на здоров'я та про права працівника на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства і колективного договору.

4.2.3.Стаття 6. Працівник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей, які його оточують, або для виробничого середовища чи довкілля.

Працівник має право розірвати трудовий договір за власним бажанням, якщо роботодавець не виконує законодавства про охорону праці, не додержується умов колективного договору з цих питань. У цьому разі працівникові виплачується вихідна допомога в розмірі, передбаченому колективним договором, але не менше тримісячного заробітку.

4.2.4.Стаття 8. Роботодавець зобов'язаний забезпечити за свій рахунок придбання, комплектування, видачу та утримання засобів індивідуального захисту відповідно до нормативно-правових актів з охорони праці та колективного договору.

4.3.Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності»

4.3.1.Страхування від нещасного випадку є самостійним видом загально - обов'язкового державного соціального страхування, за допомогою якого здійснюється соціальний захист, охорона життя та здоров'я громадян у процесі їх трудової діяльності.

4.3.2.Обов'язковому страхуванню від нещасного випадку підлягають особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту).

4.3.3.Застрахованою особою є працівник, на користь якого здійснюється страхування. Страхувальником є роботодавець. Страховик - Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України. Об'єктом страхування від нещасного випадку є життя застрахованого, його здоров'я та працездатність.

4.3.4.Страховим випадком є нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання, що спричинили застрахованому професійно зумовлену фізичну чи психічну травму за обставин, з настанням яких виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення та/або соціальних послуг.

4.3.5.Нещасний випадок - це обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов'язків, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю або настала смерть.

4.3.6.Нещасний випадок або професійне захворювання, яке сталося внаслідок порушення нормативних актів про охорону праці застрахованим, також є страховим випадком.

4.3.7.Порушення правил охорони праці застрахованим, яке спричинило нещасний випадок або професійне захворювання, не звільняє страховика від виконання зобов'язань перед потерпілим.

4.3.8.Факт нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання розслідується в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, відповідно до Закону України "Про охорону праці".

4.3.9.Підставою для оплати потерпілому витрат на медичну допомогу, проведення медичної, професійної та соціальної реабілітації, а також страхових виплат є акт розслідування нещасного випадку або акт розслідування професійного захворювання (отруєння) за встановленими формами.

4.4. «Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах, установах, організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України»

4.4.1.У відповідності до даного Положення, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 18.04.2006р. №304, (у редакції наказу Міністерства освіти і науки від 22.11.2017р. №1514) та з метою запобігання виробничого травматизму з усіма працівниками при прийнятті на роботу та в процесі роботи в Університеті проходяться інструктажі з охорони праці:

1) ***вступний інструктаж*** з охорони праці проводиться у відповідності до цієї Програми;

2) ***первинний інструктаж*** з охорони праці проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці з працівниками, які:

- прийняті до Університету на постійну або тимчасову роботу;
- переводяться з одного до іншого структурного підрозділу Університету;
- будуть виконувати нову для них роботу;
- відряджені іншою установою чи закладом освіти для безпосередньої участь в освітньому або виробничому процесах в Університеті.

Первинний інструктаж на робочому місці проводиться індивідуально або з групою осіб одного фаху за чинними інструкціями з охорони праці відповідно до виконуваних робіт;

3) ***повторний інструктаж*** з охорони праці проводиться на робочому місці індивідуально з окремим працівником або групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом питань первинного інструктажу.

Повторний інструктаж проводиться на роботах з підвищеною небезпекою - 1 раз на 3 місяці, для решти робіт - 1 раз на 6 місяців;

4) ***позаплановий інструктаж*** з охорони праці проводиться на робочому місці у разі:

- введення в дію нових або внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів з охорони праці;
- зміни технологічного процесу, заміни або модернізації устаткування, приладів та інструментів, вихідної сировини, матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці;
- порушень працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо;
- перерви в роботі виконавця більше ніж на 30 календарних днів - для робіт з підвищеною небезпекою, для решти робіт - понад 60 днів.

Позаплановий інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або групою працівників одного фаху. Обсяг і зміст позапланового інструктажу визначаються в кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили потребу його проведення;

5) ***цільовий інструктаж*** з охорони праці проводиться у разі:

- ліквідації аварії або стихійного лиха;
- проведення робіт, на які відповідно до законодавства з питань охорони праці оформлюються наряд-допуск, наказ або розпорядження.

Цільовий інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або групою працівників. Обсяг і зміст цільового інструктажу визначаються залежно від виду робіт, що виконуватимуться.

4.4.2.Організацію та контроль проведення первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів працівників здійснює керівник структурного підрозділу Університету, в якому працює працівник.

5. ОХОРОНА ПРАЦІ ПЕВНИХ КАТЕГОРІЙ ПРАЦІВНИКІВ

5.1. Праця жінок

5.1.1.Забороняється застосування праці жінок на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці.

5.1.2.Не допускається залучення до робіт у нічний час, до надурочних робіт і робіт у вихідні дні і направлення у відрядження вагітних жінок і жінок, що мають дітей віком до трьох років.

5.1.3.Жінки, що мають дітей віком від трьох до чотирнадцяти років або дітей-інвалідів, не можуть залучатись до надурочних робіт або направлятись у відрядження без їх згоди.

5.1.4.Вагітним жінкам відповідно до медичного висновку знижуються норми виробітку, норми обслуговування або вони переводяться на іншу роботу, яка є легшою і виключає вплив несприятливих виробничих факторів, із збереженням середнього заробітку за попередньою роботою.

5.1.5.На підставі медичного висновку жінкам надається оплачувана відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами встановленої тривалості.

5.1.6.За бажанням жінки їй надається відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку з виплатою за ці періоди допомоги відповідно до законодавства.

5.2. Праця неповнолітніх

5.2.1.Неповнолітні, тобто особи, що не досягли вісімнадцяти років, у трудових правовідносинах прирівнюються у правах до

повнолітніх, а в галузі охорони праці, робочого часу, відпусток та деяких інших умов праці користуються пільгами, встановленими законодавством України.

5.2.2.Забороняється застосування праці осіб молодше вісімнадцяти років на важких роботах і на роботах з шкідливими або небезпечними умовами праці.

5.2.3.Забороняється залучати працівників молодше вісімнадцяти років до нічних, надурочних робіт і робіт у вихідні дні.

5.2.4.Заробітна плата працівникам молодше вісімнадцяти років при скороченій тривалості щоденної роботи виплачується в такому ж розмірі, як працівникам відповідних категорій при повній тривалості щоденної роботи.

5.3. Праця осіб з інвалідністю

5.3.1.Для осіб з інвалідністю в Університеті створюються умови праці з урахуванням рекомендацій медико-соціальної експертної комісії та індивідуальних програм реабілітації, застосовуються додаткові заходи безпеки праці, які відповідають специфічним особливостям цієї категорії працівників.

5.3.2.У випадках, передбачених законодавством, адміністрація університету організовує навчання, перекваліфікацію і працевлаштування осіб з інвалідністю відповідно до медичних рекомендацій.

5.3.3.Особи з інвалідністю залучаються до надурочних робіт і робіт у нічний час лише за їх згодою та за умови, що це не суперечить рекомендаціям медико-соціальної експертної комісії.

6. КОЛЕКТИВНИЙ ДОГОВІР

Зобов’язання адміністрації Університету з охорони праці:

6.1.Забезпечувати дотримання прав працівників з охорони праці, гарантованих законодавством, у тому числі безпечні та нешкідливі

умови праці на робочих місцях, безпеку обладнання, наявність засобів захисту, відповідність санітарно-побутових умов вимогам нормативних актів з охорони праці.

6.2.Організовувати розробку і затвердження положень, інструкцій, інших нормативних актів з охорони праці, що діють у межах університету та відповідають вимогам державних нормативно-правових актів про охорону праці; безкоштовно забезпечувати працівників нормативно-правовими актами з охорони праці.

6.3.Розробляти посадові інструкції з обов'язковим відображенням в них питань охорони праці, безпеки життєдіяльності згідно з вимогами «Положенням про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти».

6.4.Забезпечувати своєчасну розробку і виконання в повному обсязі комплексних заходів щодо досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, підвищення існуючого рівня охорони праці, запобігання випадкам виробничого травматизму, професійним захворюванням, аваріям.

6.5.Забезпечувати страхування працівників Університету у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань і в разі настання нещасного випадку – відшкодуванням відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

6.6.Забезпечувати безумовне виконання законодавчих норм щодо умов та безпеки праці жінок університету та працівників з інвалідністю.

6.7.Направляти осіб, зайнятих на важких роботах зі шкідливими чи небезпечними умовами праці, або таких, де є потреба у професійному доборі та осіб віком до 21 року на обов'язкові попередні і періодичні медичні огляди відповідно до «Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій».

6.8.Видавати працівникам, зайнятих на важких роботах зі шкідливими чи небезпечними умовами праці, спеціальний одяг, взуття

та інші засоби індивідуального захисту згідно з встановленими законодавством нормами. У разі дострокового зносу засобів індивідуального захисту не з вини працівника замінювати їх за рахунок коштів університету.

6.9.Відповідно Закону України «Про охорону праці» за результатами атестації робочих місць за умовами праці:

- надавати щорічні додаткові відпустки, підвищення посадових окладів за роботу із важкими та шкідливими умовами праці та за особливий характер праці;

- забезпечувати працівникам зі важкими та шкідливим умовами праці видачу лікувально-профілактичного харчування, молока або рівноцінних харчових продуктів у спосіб, визначений законодавством.

6.10.Підтримувати належний санітарний стан території, навчальних аудиторій, лабораторій, житлових кімнат у гуртожитках та інших приміщеннях Університету.

6.11.Передбачити у кошторисі Університету витрати на охорону праці згідно з частиною третьою ст.19 Закону України «Про охорону праці».

6.12.За порушення Закону України «Про охорону праці» притягати до відповідальності винних працівників згідно з чинним законодавством.

7. ПРАВИЛА ВНУТРІШНЬОГО ТРУДОВОГО РОЗПОРЯДКУ

7.1.Правила внутрішнього трудового розпорядку встановлюються відповідно до чинного законодавства та поширюються на всі підрозділи Університету.

7.2.Працівники приймаються на роботу в Університет за трудовим договором. Вони можуть працювати за сумісництвом згідно з чинним законодавством України. Права, обов’язки та відповідальність працівників визначаються посадовими інструкціями, які містять положення з охорони праці.

7.3.Режим робочого часу в Університеті встановлюється згідно з чинним законодавством і становить:

- для професорсько-викладацького складу - шестиденний робочий тиждень з тривалістю робочого дня 6 годин, який охоплює навчальну, навчально-методичну та науково дослідну роботу;
- для навчально-допоміжного персоналу, працівників деканатів - шестиденний робочий тиждень тривалістю 40 годин на тиждень згідно з графіками, затвердженими керівниками структурних підрозділів;
- для інших працівників Університету – п’ятиденний робочий тиждень тривалістю 40 годин на тиждень.

7.4.Для працівників Університету, крім науково-педагогічних працівників, встановлено:

- початок робочого дня - 8.30, закінчення робочого дня - 17.00;
- перерва на відпочинок та харчування – 13.00-13.30.

7.5.Для науково-педагогічних працівників графік роботи визначається розкладом аудиторних занять, консультацій, участю у виконанні наукових та науково-методичних робіт та встановлюється розпорядженнями керівників відповідних підрозділів з дотриманням місячної норми робочого часу.

7.6.Для наукових працівників і спеціалістів Університету може застосовуватись дистанційний режим праці та встановлюватись гнучкий режим робочого часу з дотриманням вимог трудового законодавства.

7.7.Працівникам Університету надаються щорічні та додаткові відпустки відповідно до чинного законодавства.

7.8.За зразкове виконання трудових обов’язків, сумлінне ставлення до роботи та вагомі досягнення в роботі до працівників Університету застосовуються такі види заохочень:

- оголошення подяки,
- грошова премія,
- нагородження цінним подарунком,
- нагородження Почесною грамотою,

- присвоєння почесних звань Університету.

7.9.За порушення трудової дисципліни до працівників можуть бути застосовані такі дисциплінарні стягнення:

- догана,
- звільнення з роботи.

7.10.Загальні правила поведінки працівників Університету:

- чесно і сумлінно виконувати свої посадові обов'язки,
- дотримуватись трудової дисципліни,
- берегти державне майно,
- виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці,
- дбати про безпеку і здоров'я особисту, колег та здобувачів освіти,
-дотримуватися правил електробезпеки, пожежної безпеки, дорожнього руху.

8. ОБОВ'ЯЗКИ ПРАЦІВНИКА ЩОДО ДОДЕРЖАННЯ ВИМОГ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

8.1.Відповідно до ст.14 Закону України «Про охорону праці» працівник Університету зобов'язаний:

- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території Університету;
- знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, правила поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;
- проходити у встановленому законодавством порядку попередні та періодичні медичні огляди (працівники, які зайняті на важких роботах, роботах із шкідливими та небезпечними умовами праці, таких де є потреба у професійному доборі).

8.2.Працівник несе безпосередню відповідальність за порушення зазначених вимог.

9. ОСНОВНІ НЕБЕЗПЕЧНІ ТА ШКІДЛИВІ ВИРОБНИЧІ ФАКТОРИ

9.1.Залежно від часу і інтенсивності впливу на працівника, виробничі фактори можуть бути небезпечними або шкідливими: при миттєвій дії фактор є небезпечним, при тривалому впливі — шкідливим.

9.2.Основними небезпечними та шкідливими виробничими факторами, які можуть мати вплив на працівників Університету є:

Фізичні фактори – параметри повітря в приміщенні (температура, вологість, швидкість руху повітря), зорове напруження при безперервній роботі з монітором комп'ютера, недостатня освітленість робочого місця, падіння при роботі на висоті, падіння предметів з висоти, підвищена напруга електромережі, різні види випромінювань, вібрація, шум.

Психофізіологічні фактори – фізичні та нервово-психічні перевантаження, які пов'язані з тяжкою, монотонною працею.

Хімічні фактори – токсичні пил, пари і газ.

Біологічні фактори – вплив мікроорганізмів, бактерій, рослин та тварин.

9.3.З метою запобігання впливу небезпечних та шкідливих виробничих факторів в Університеті проводяться відповідні інструктажі та навчання, розробляються інструкції з охорони праці.

9.4.Працівники Університету, які виконують роботи в шкідливих та небезпечних умовах праці, забезпечуються засобами індивідуального захисту.

10. ОСНОВНІ ОБ'ЄКТИ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ НА ТЕРИТОРІЇ УНІВЕРСИТЕТУ ТА ПРИЛЕГЛІЙ ТЕРИТОРІЇ

10.1.Об'єктами підвищеної небезпеки на території Університету та прилеглій території є: вікна учбового корпусу, вікна та балкони гуртожитків, електрощитові, котельня, колодязі підземних

комунікацій та каналізації, спортивні споруди, автомобільні шляхи, пішохідні переходи через вулицю Чуднівську.

11. ПОРЯДОК РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ, ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ТА АВАРІЙ

11.1.Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій здійснюються у відповідності до вимог «Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 р. №337.

11.2.У разі виникнення нещасного випадку, гострого професійного захворювання (отруєння), аварії наказом ректора Університету створюється комісія, яка на протязі 5 робочих днів проводить розслідування даної події. За результатами роботи комісії складається акт, який затверджується ректором Університету і надається територіальним органам Держпраці та Фонду соціального страхування. На протязі 2 днів після закінчення роботи комісії ректором Університету видається наказ про притягнення до відповідальності винних осіб та про запровадження заходів по запобіганню аналогічних випадків. Облік даних події здійснюється в Журналі реєстрації осіб, що потерпіли від нещасних випадків, гострих професійних захворювань (отруєнь) на виробництві, Журналі реєстрації аварій, Журналі реєстрації професійних захворювань (отруєнь).

11.3.Розслідування та облік нещасних випадків невиробничого характеру з працівниками Університету здійснюються у відповідності до вимог «Порядку розслідування та облік нещасних випадків невиробничого характеру», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.03.2001 р. №270.

11.4.При виникненні нещасного випадку невиробничого характеру наказом ректора Університету створюється комісія з

розслідування, яка на протязі 10 календарних днів проводить розслідування даної події. За результатами роботи комісії складається акт, який затверджується ректором Університету. Облік даних подій здійснюється в Журналі реєстрації нещасних випадків невиробничого характеру.

11.5.Переважна більшість травм, отриманих працівниками Університету, є наслідками нещасних випадків невиробничого характеру: падіння з висоти власного зросту на прибудинкових територіях та при пересуванні вулицями міста. Основною причиною їх є власна необережність при русі по слизькій поверхні взимку.

12. ДІЇ ПРАЦІВНИКІВ У РАЗІ НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ

12.1.Потерпілий або інший працівник, який став свідком нещасного випадку, аварії, гострого професійного захворювання (отруєння) повинні вжити всіх можливих заходів, необхідних для надання допомоги потерпілому та негайно повідомити про подію безпосередньому керівникові робіт (підрозділу) та службі охорони праці Університету.

12.2. Керівник робіт чи інша уповноважена особа зобов'язані:

- терміново організувати надання першої домедичної допомоги потерпілому та забезпечити у разі потреби його направлення до закладу охорони здоров'я;
- негайно повідомити про подію ректора Університету;
- зберегти до прибуття комісії з розслідування обстановку на робочому місці, машини, механізми, обладнання, устаткування у такому стані, в якому вони були на момент нещасного випадку, якщо це не загрожує життю та здоров'ю інших працівників і не призведе до більш тяжких наслідків.

13. ОСНОВНІ ПРАВИЛА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

13.1.Забезпечення пожежної безпеки в Університеті здійснюється у відповідності до вимог Закону України «Про пожежну безпеку» та

«Правил пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України» затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15.08.2016р. № 974. Обов'язки працівників Університету щодо забезпечення пожежної безпеки, утримання та експлуатації засобів протипожежного захисту визначаються положеннями, інструкціями та наказами ректора Університету.

13.2.З метою запобігання пожежі забороняється:

-тютюнопаління в невстановлених місцях;

-зберігання, застосовування горючих рідин, газів та легкозаймистих матеріалів;

- застосовування з метою опалення нестандартних нагрівальних пристроїв;

- користування несправними електроприладами;

-виконання електрогазозварювальних та інших видів пожежонебезпечних робіт у будівлях, у разі знаходження у них людей;

- захаращування шляхів евакуації.

13.3.Для оперативного гасіння пожежі використовуються вогнегасники, які знаходяться на кожному поверсі учбового корпусу, на кожному поверсі гуртожитку (у відповідальної особи) та в структурних підрозділах Університету.

13.4.У разі виявлення пожежі або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів, різке підвищення температури в приміщенні тощо) працівник Університету зобов'язаний:

- негайно сповістити про пожежу керівника підрозділу, ректора Університету та пожежну охорону за телефоном 101;

-розпочати евакуацію людей з місці пожежі до безпечного місця;

-вжити заходів до гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння;

-організувати зустріч пожежної команди та надати їй інформацію про пожежу.

14. ОСНОВНІ ПРАВИЛА ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКИ

14.1.Під час експлуатації електроустановок не дозволяється:

- використовувати кабелі і проводи з пошкодженою ізоляцією або такою ізоляцією, що втратила захисні властивості;

- залишати під напругою електричні проводи і кабелі з не ізольованими кінцями;

- переносити ввімкнені прилади та ремонтувати обладнання , яке перебуває під напругою;

- залишати без догляду ввімкнені в електромережу нагрівальні прилади, телевізори, комп'ютери інше електрообладнання;

- використовувати нестандартні подовжувачі;

- користуватись пошкодженими розетками, подовжувачами, вимикачами та іншими електроприладами;

- використовувати електроапаратуру та електроприлади в умовах, що не передбачені заводом-виготовлювачем.

14.2.Перед початком роботи з електроустановкою уважно вивчити інструкцію з правил користування електроустановкою, інструкцію з охорони праці при роботі з електроустановкою та дотримуватись вимог цих інструкцій.

14.3.У всіх приміщеннях, які після закінчення робіт замикаються і не контролюються, всі електроустановки (крім холодильників) мають бути вимкнені.

15. ОСНОВНІ ПРАВИЛА ВИРОБНИЧОЇ САНІТАРІЇ ТА ОСОБИСТОЇ ГІГІЄНИ

15.1.Виробнича санітарія – система організаційних та технічних заходів, які спрямовані на усунення потенційно небезпечних факторів (порушення норм мікроклімату, випромінювання, освітлення, шуму, вібрації, забруднення повітря тощо) і запобігання професійних захворювань та отруєнь.

15.2.Організаційні заходи: дотримання вимог охорони праці жінок, неповнолітніх та інвалідів; проведення попередніх на періодичних медичних оглядів осіб, які працюють у шкідливих умовах; забезпечення засобами індивідуального захисту.

15.3.Технічні заходи: систематичне підтримання чистоти у приміщеннях та на робочих місцях; влаштування системи вентиляції та кондиціювання повітря робочих місць, забезпечення захисту працівників від шуму, вібрації, випромінювання.

15.4.Оптимальними параметрами мікроклімату є:

- температура у приміщеннях в теплий період: +18-25°С, в холодний період року: +16-24°С,
- відносна вологість повітря в залежності від температури в межах 40-75%;
- швидкість руху повітря в межах 0,1-0,5 м/с;
- інтенсивність теплового опромінення працівників у межах 35-100 Вт/м2 в залежності від величини поверхні тіла, яке опромінюється.

15.5.Об'єм виробничого приміщення на одного працівника становлять не менше 15 м3, а площа — не менше 4,5 м2.

15.6.Робочі місця працівників, навчальні аудиторії, коридори, східці мають достатнє природне та штучне освітлення.

15.7.З метою видалення надмірного тепла, а також видалення шкідливого забруднення повітря газами, вологою, випарами, пилом застосовується природна (аерація) та штучна (механічна) вентиляція повітря.

15.8.Для забезпечення санітарно-побутових зручностей працівників в Університеті обладнані:

- гардероб, шафи, вішалки для зберігання одягу;
- їдальня для споживання їжі;
- умивальники для миття рук;
- туалети для справляння природних потреб.

15.9.Гігієна праці – наука, що вивчає вплив виробничого процесу та навколишнього середовища на організм працівника з метою розробки санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів, які спрямовані на створення найбільш сприятливих умов праці, забезпечення здоров'я та високого рівня працездатності людини.

15.10.Всі працівники Університету повинні дотримуватись правил особистої гігієни:

- працювати в охайному одязі та зручному взутті;
- постійно дотримуватись чистоти рук;
- зберігати верхній одяг і особисті речі в спеціально наданих шафах, приміщеннях або місцях;
- споживати їжу у визначених місцях, які відповідають санітарно-гігієнічним вимогам.

15.11.Правила особистої гігієни при гострих респіраторних вірусних захворюваннях.

Вберегтися від гострих респіраторних вірусних захворювань можливо дотримуючись заходів обережності та правил особистої гігієни:

- мити руки з милом упродовж не менше 20-ти секунд або користуватись антисептиком, вміст спирту в якому повинен бути 60-80%;
- не торкатись очей, носа, рота брудними руками;
- використовувати медичну маску для прикриття роту та носу і окуляри для захисту очей;
- закривати ніс та рот при чханні серветкою, яку потім варто обов'язково викинути;
- не контактувати з особами, у яких наявні симптоми застуди чи інших захворювань верхніх дихальних шляхів, триматись від них на відстані 1,5-2 м.;
- на певний час відмовитись від рукостискань і вітальних поцілунків;
- не подорожувати до епіцентрів захворювання;
- уникати контактів з хворими тваринами;
- не вживати сиру або без належної термічної обробки їжу тваринного походження;
- у разі появи перших симптомів ГРВІ, високої температури - невідкладно звертатись до свого сімейного лікаря в телефонному режимі або викликати екстрену медичну допомогу.

16. ПЕРША ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА

16.1.Перед наданням першої домедичної допомоги потрібно оцінити загальний стан потерпілого та визначити характер пошкодження.

16.2.**Рани**. *Ознаки*: кровотеча, біль. *Допомога:* змащення країв рани розчином йоду, накладання пов'язки. *Забороняється:* промивати рану, витягувати чужорідні тіла, заливати рану розчином йоду.

16.3.**Кровотеча.** *Ознаки артеріальної кровотечі:* кров насиченого червоного кольору, пульсуюча. *Допомога*: накладання джгута чи закрутки, притискання пальцем артерії до потрібних кісток (там, де закрутку накласти не можна), максимальне згинання кінцівки, накладання стерильної пов'язки. Джгут чи закрутку накладають поверх одежі чи підкладної тканини не більш, ніж 1,5 години зимою та 2 години влітку. Час та дату накладання зазначають в записці, яку підкладають під джгут. Якщо джгут чи закрутку накладають на більш тривалий час, то через 1,5-2 години кінцівку звільняють на 5-10 хвилини. На цей час артерію прижимають пальцем.

Ознаки венозної кровотечі: кров темно-червона, тече рівномірним струмом. *Допомога*: накладання давлючої пов'язки, у випадку необхідності – джгута.

Ознаки капілярної кровотечі: кров стікає по краплям, сльозиться. *Допомога:* накладання пов'язки на рану.

16.4.**Забій.** *Ознаки:* припухлість, синець, біль, порушення функції. *Допомога:* накладання тугої давлючої пов'язки, покій, холод, створення умов нерухомості та розташування у підвищеному положенні.

16.5.**Переломи.** *Ознаки:* біль, порушення функції, ненормальна рухливість у пошкодженому місці, шум від тертя кісткових обломків під час руху. *Допомога:* створення умов нерухомості для ушкодженої частини, накладання шини з використанням підручних засобів з

фіксацією як мінімум двох суглобів – вище та нижче перелому. Якщо перелом відкритий – накладання стерильної пов'язки.

16.6.**Черепно-мозкова травма.** *Ознаки струсу мозку:* короткочасна втрата свідомості, головний біль, головокружіння, блювання, загальна слабкість. *Допомога:* спокій у положенні лежачі на спині, у випадку блювання – на боці. При зупинці дихання та серцебиття – зовнішній масаж серця, штучна вентиляція легень.

16.7.**Зупинка дихання.** *Ознаки:* відсутність самостійних дихальних рухів, блідість чи синюшність шкіри, втрата свідомості. *Допомога:* проведення штучного дихання способом «рот у рот». Потерпілого кладуть на тверду поверхню, під плечі підкладають валик з одежі, закидають голову, відновлюють здатність вільного проходження дихальних шляхів, затискають потерпілому ніс та вдувають у рот повітря з частотою 18-20 раз за годину.

16.8.**Зупинка серцевої діяльності.** *Ознаки:* відсутність пульсу, звуку серцебиття, розширені зіниці. *Допомога:* проведення закритого масажу серця. Потерпілого кладуть спиною на тверду поверхню. Рятівник стає на коліна, кладе долоню на нижню половину грудини потерпілого, долоню іншої руки накладає поверх першої та енергійними поштовхами ритмічно вдавлює грудну клітину на 4-5 см. Частота поштовхів – 60-70 за хвилину. Вдування повітря та масаж серця чергують (1 вдування – 4-5 поштовхів). Допомогу слід надавати до ознак самостійного дихання та серцевої діяльності.

16.9.**Ураження електричним струмом.** *Ознаки:* непритомність, порушення дихання та серцебиття, опіки. *Допомога:* прийняти заходи до припинення дії електроструму на потерпілого шляхом вимкнення електроструму рубильником чи вимикачем, відкидання від потерпілого струмоведучого дроту діелектричним предметом, вивільнення потерпілого від джерела струму. У разі непритомності потерпілого з ознаками дихання, його слід зручно покласти, розстебнути стискуючий одяг, забезпечити приплив свіжого повітря. У разі слабкого дихання або його відсутності, слабкого пульсу або його відсутності, відсутності

звуку серцебиття потерпілому терміново роблять штучне дихання та закритий масаж серця.

16.10. **Транспортування потерпілих до медичного закладу.** Після надання першої домедичної допомоги надається кваліфікована медична допомога медпрацівником Університету та лікування у медичному закладі. Транспортування потерпілого у медичний заклад здійснюється можливим автотранспортом або автотранспортом швидкої медичної допомоги за викликом по тел.103.

17. ТРИВАЛІСТЬ ВСТУПНОГО ІНСТРУКТАЖУ

17.1 Тривалість вступного інструктажу з охорони праці для працівників Університету складає:

1) Загальні положення - *1-2 хв.*

2) Загальні відомості про Університет - *1-2 хв.*

3) Організація роботи з охорони праці в Університеті - *1-2 хв..*

4) Основні положення нормативно-правових актів про охорону праці - *4-5 хв.*

5) Охорона праці певних категорій працівників - *2-3 хв.*

6) Колективний договір - *3-4 хв.*

7) Правила внутрішнього трудового розпорядку - *3-4 хв.*

8) Обов'язки працівника щодо додержання вимог з охорони праці - *1-2 хв.*

9) Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори - *1-2 хв.*

10) Основні об'єкти підвищеної небезпеки на території Університету та прилеглій території - *1-2 хв.*

11) Порядок розслідування та оформлення нещасних випадків, професійних захворювань та аварій - *3-4 хв.*

12) Дії працівників у разі нещасного випадку - *2-3 хв.*

13) Основні правила пожежної безпеки - *2-3 хв.*

14) Основні правила електробезпеки - *2*-3 хв.

15) Основні правила виробничої санітарії та особистої гігієни - *3-4 хв.*
16) Перша домедична допомога - *4-5 хв.*

Провідний спеціаліст з охорони праці Анатолій ХАРЛАП

ВІЗИ:

Голова первинної профспілкової організації
14.07.2025 Тетяна НАЗАРЕНКО

Начальник відділу моніторингу та забезпечення якості
11.07.2025 Ігор СВІТЛИШИН

Провідний юрисконсульт
11.07.2025 Максим ОСТАПЧУК

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	ПРІЗВИЩЕ Власне ім'я отримувача	Підпис отримувача	Примітки

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ з/п	ПРІЗВИЩЕ Власне ім’я	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа/сторінки (пункту)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	зміненого	заміненого	нового	анульованого			

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЙ

№ з/п	ПРІЗВИЩЕ Власне ім’я	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності